

Dette værk er downloadet fra Slægtsforskernes Bibliotek

Slægtsforskernes Bibliotek drives af foreningen Danske Slægtsforskere. Det er et privat special-bibliotek med værker, der er en del af vores fælles kulturarv omfattende slægts-, lokal- og personalhistorie.

Støt Slægtsforskernes Bibliotek – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://www.dsshop.dk/sponsorat>.

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug. Videre publicering og distribution uden for husstanden er ulovlig.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://bibliotek.dis-danmark.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Justitsprotokol for Hillerslev-Hundborg Herreder -1688

Autorisation ved amtmænd Jørgen Skeel Due. Herredsfoged: Emmike Eriksen.

Skriver: Anders Lauritsen i Thisted. 3. april.

Tolderen Peder Marcussen har ladet stævne bønder, som skal svare af deres gårde til de fattiges direktion i København, hvortil gårdene er udlagt fra sal. Maria ... (sal. Iver Jacobsens), og spørger, om de har leveret mere, end den efterfølgende specifikation udviser, i landgilde. De tilstod, at de ikke havde betalt mere i landgilde, men havde betalt noget i skatter for det øde gods, omtrent 40 td. hartkorn, for deres medtjenere.

Jep Christensen, foged på Todbøl tiltaler Anders Andersen i Sperring for lånte penge. Han var ikke mødt.

Opsat ...

Mikkel Christensen, foged på Nørtorp efter opsættelse 6/3 1688 tiltaler bønder på Hanstholm for skyldige penge og korn.

Dom: De skal betale.

Amtsforvalter Jens Hansens fuldmægtig tiltaler Jørgen Kås til Faddersbøl for skyldige restancer af skatter og kontributioner. Han er søgt ved enkelt og dobbelt exekution, men ingen betaling er påfulgt.

Dom: Faddersbøl hovedgård med bygninger bør til kongen være hjemfalden. 10. april.

Læst forordning om herredsfogeders bevilgede korn for deres bestilling samt om forseglings- og skriverpenge, som skal betales forud for en sag.

Løjtnant Jens Fusmand tiltaler Hartvig Kås til Ulstrup for, hvad der er tilfaldet hans kæreste, jomfru Else Kås efter hendes sal. moder, ifølge kommissionsforretning af Enevold Kås til Lyngholm og Jacob Sparre til Råstrup, nemlig 15 td. 1 skp. hartkorn jordegods. Hendes fader er Jørgen Kås, farbroder Hartvig Kås er formynder og værge. Jordegodset nævnt. Moderen var Anne Marie ... (Fetters).

Hartvig Kås lader fremlægge en skrivelse, hvori han siger, at han ikke har modtaget nogen arvelod for Else Kås, og at det ikke kom til rigtighed ved overslaget over hans broders gods. Jørgen Kås var en gammel mand, og han selv var den yngste af hans brødre, så han mener ikke, at han skal være værge. Men hvad hans hånd og segl er under, vil han som en ærlig mand svare til. Kendelse: Der fremvises en kommissionsafgørelse 17/11 1677, hvorefter Else Kås skulle arve 15 td. 1 skp. htk., men de gode mænd melder, at det er et overslag over Jørgen Kås's gods, der ligger til grund, og som er så obiter gjort, efter Jørgen Kås's begæring, om der skulle ske ham noget menneskeligt. Men der er taget et udtog af Viborg

Landstings Bog 10/10 1687, som synes at være et skifte. Skønt Hartvig Kås protesterer, bør Else Kås og Jens Fusmand besidde

816

Justitsprotokol for Hillerslev-Hundborg Herreder -1688

det nævnte jordegods, og Hartvig Kås bør erklære sig, hvorledes der er omgået med skyld og landgilde af godset. Dog skal sagen forinden for Landstinget. Amtmandens fuldmægtig, Knud Pedersen, tiltaler folk for skyldige penge, bl.a. for vrag.

Dom: De skal betale.

(26/3). Samme på Jep Andersens vegne i Hundborg tiltaler Jesper Andersen ibd., fordi han har fået udlagt en ungstud i Jep Andersens bo for penge, som hans formand Christen Vilde skyldte. Jep Andersen siger, at han kun havde lånt studen til sin plov. Det var ikke hans egen. Der fremlægges en dom af Hundborg herredsting 20/6 1687 m.m.

Knud Pedersen fremlægger tingsvidne af Hundborg herredsting 27/2 1688, hvorefter herredsfogeden ved udlægsforretningen havde spurgt Jep Andersen (Vilde), om han ville give Jesper Andersen noget i minde, men Jep Andersen svarede nej. Det der var, var kongens og der var gjort udlæg på det til kongens restancer. Jep Andersen aflagde ed på, at Jesper Andersen skar det reb i stykker, som studen var bundet med, før han trak den ud. Jep Andersen klagede sig over, at han nu var plovlam. Han havde lejet koen.

Knud Pedersen irettelægges også en forordning, hvorefter der altid skal være så stor en besætning på en gård, at den kan drives, når det drejer sig om ryttergods.

Dom: Da gården er ryttergods, og det er forbudt at gøre udlæg i den nødvendige besætning, skal Jesper Andersen levere studen tilbage til Jep Andersen straks uden ophold, da han behøver den til sin plov, og pløjningen ikke kan tåle at opsættes.

Laurs Jensen i Thisted på mester Anders Heboes vegne og på sognedegnen i Tilsted hans vegne tiltaler Peder Madsen i Tilsted for resterende landgilde. Denne irettelagde et fæstebrev til Peder Kjærgård på degnebolet i Tilsted, og en kvittering og mente, at han ikke burde fradømmes sit fæste, da han havde budt degnene deres smørlandgilde, men de ville ikke modtage den.

Jens Poulsen, degn, svarede, at han havde været hos ham forleden år, men havde hverken smør eller penge derfor. Jørgen degn benægtede, at der var budt ham penge eller smør før i dag 8 dage.

Opsat 8 dage. (8/4).

Onsdag 18. april. (På grund af påske).

Niels Poulsen af Skinnerup har ladet stævne amtmand og amtsforvalter til syns og vidnespår og folk til at syne hans lade som 23/3 blev slået ned af storm. De syner laden og kornet, som var ilde medhandlet, ligesom

anden fodring, der også lå i laden. Det bevidnes, at han ikke kan svare fuld skat, især da hans bæster bortdøde i sædetiden.

(10/4). Mag. Anders Heeboe lader tiltale Peder Madsen i Tilsted efter opsættelse.

Dom: Han bør kvittere sit fæste, hvis ikke han fæster på ny.

817

Justitsprotokol for Hillerslev-Hundborg Herreder -1688

Niels Nielsen af Hoxerod (Hovsør odde) giver last og klage over Per Nielsen i Hoxer for overlast, han med trusel og slagsmål i og ved hans hus mod hans hustru har begået.

Iver Tomsen i Øster Vandet lod efterlyse et signet, som er blevet borte for ham og herefter ikke skal være af nogen kraft.

24. april. Intet. 1. maj.

Læst forordning om afskaffelse af misbrug af veksler mellem indenbys folk. Læst forordning med forbud mod, at tyske jøder må spinde eller handle med tobak, hvis de ikke vil bygge og bo i Christianshavn.

Læst forordning om de på manufakturværket i København forarbejdede silkestoffers brug i klæder eller andet.

Knud Pedersen på amtmandens vegne advarer herredsmændene om, at de skål betale tinghuspenge inden 8 dage.

Knud Pedersen på amtmandens vegne lader advare proprietær, præster, forpagtere og andre, at de skal holde stodheste og hopper efter forordningen 16/6 1686. De skal i dag 8 dage fremstille heste og hopper, så de kan ses, om de er gode nok.

8. maj.

(21/1). Erik Christensen af Skinnerup har ladet stævne Jens Huas af Skinnerup for skældsord og irettelagde et tingsvidne af Hillerslev herreds ting af 10/1 sidst angående, at Hans Laursen i Lemming var stævnet af Erik Nielsen i Skinnerup for at erklære sig om den økse, som nogle havde antydnet, at Erik Christensen skulle have stjålet fra ham ...

(Tingbogens blade fra 11 a til 33 a mangler).

(Må være 26. juni. Nogle tilførsler den dag mangler).

... (Præsten i Vang) forbyder Tvorup folk at føre deres korn hjem, før der er tiendet.

Christen Willadsen af Skjoldborg, delefoged til Ørum, forbyder, at nogen uvedkommende bruger hans husbonds tjeneres jorder og tilbyder frøgæld til dem, der har gjort det.

Christen Willadsen i Skjoldborg på amtsforvalterens vegne tilbyder frøgæld til alle fremmede, der har sæd i kongens tjeneres jord, og forbyder, at nogen fremmed bortfører noget, hvad det så er, fra kongens tjeneres jorder.

818

Justitsprotokol for Hillerslev-Hundborg Herreder - 1688

Anders Nielsen i Tved har ladet registrere og vurdere, hvad hans fader Niels Christensen vedkendte sig som tilhørende ham. Anders Nielsen skal annamme boet mod at betale den skyldige gæld, som overstiger formuen og give hans gamle forældre Niels Christensen og Anne Christensdatter aftægt.

Christen Jensen i Kåstrup på Peder Mattisen på Ørndrup hans vegne tiltaler Peder Christensen Smed i Torsted, fordi han ikke er mødt i sin tjeneste på Ørndrup, skønt han har fået fæstepenge.

Knud Pedersen Riiber på amtmandens vegne advarer herredsmændene, at de skal forfærdige kongens adelsvej og sundveje, og de, som har løse hunde, lader dem lemme på forbenet.

Samme forbyder, at nogen huser eller hæler Erik Laustsen af Brund. (10/7). 3. juli.

Læst forordning om opgæld af dem, som har forskrevet sig at betale in specie Mikkell Christensen, foged på Nørtorp tiltaler Anders Nielsen på Skjelsbjerg og synsmænd, der har synet den gård i Tved, som han har i fæste, men er fraflyttet til Skjelsbjerg. Der var ingen bygning på gården, og der var gravet mange tørv, så der var sket stor skade. (Sagen fortsætter).

Mikkell Christensen forbyder, at Anders Nielsen må bortføre noget fra den gård, han ulovlig er fradraget. Vidner bliver spurgt, om de ikke ved, at Anders Nielsen har bortført, hvad bygning der var på gården. Et vidne siger, at han ikke har set, at Anders Nielsen har bortført noget tømmer, men at han ved, at der ingen bygning er på gården, og at Anders Nielsen boede på gården en 4 års tid, inden han flyttede til Skjelsbjerg. Et andet vidne siger det samme.

Anders Nielsen svarer, at han har boet på den gård under Torp en 7 års tid, før han flyttede, og at han flyttede bygningerne til Skjelsbjerg. (10/7).

Mikkell Christensen Foged på Peder Lauritsens vegne i Skjelsgård har stævnet sal. Christen Madsen Schonnings enke i Bjerre for gæld.

Peder Tomsen på kongens og amtmandens vegne har stævnet Poul Christensen i Sårup og hans pige Else Jensdatter til at vidne om Mads Pedersen i Sårup og hans kone Anne Laursdatter deres forhold imod dem. Mads Pedersen og hustru og hans moder Anne Madsdatter er også stævnet.

Poul Christensens pige havde taget en hest, som tilhørte Mads Pedersen, i hus, da den gik i kornet. Mads Pedersen kom og tog den. Da Poul

Christensen kom hjem, gik han efter Mads Andersen, men blev overfaldet af ham, hans hustru, hans moder og børn.

Mikkel Christensen, foged, mener, at sagen er bilagt, da Mads Andersen har tilbudt at betale 2 rdl., men Peder Tomsen mener, at det kun var til sagsomkostninger, og at Mads Pedersen desuden skulle betale bøder. Poul Christensen siger, at de vel blev forligt, men på den måde, at det skulle være i husbondens minde. Tingsvidne.

819

Justitsprotokol for Hillerslev-Hundborg Herreder -1688

Erik Nielsen i Skinnerup har ladet stævne en del vidner til at vidne om, hvorledes Jens Huas af Skinnerup fik den skade i hans øje, og om det skete af vanvare, af våde eller med forsæt. De vidner bl.a., at det skete i Jens Vandets hus i Thisted. Et vidne siger, at Erik Nielsen stødte en kæp i Jens Huasses ansigt, hvad han tilforn har vidnet (der har altså været noget om sagen på de forsvundne blade 11-33). Erik Nielsen bliver spurgt, om han kan nægte, at han stødte Jens Huas i hans ansigt. Han svarer, at han ikke vidste om det var lovmæssigt at parterne gav forklaring efter upartiske vidner (! !) (17/7).

Peder Marcussen af Thisted på Jens Christensen Huas hans vegne tiltaler folk for skyldig soldaterløn.

Opsat 14 dage. (17/7).

Peder Tomsen på amtsforvalterens vegne advarer alle vedkommende, at de på fredag og lørdag 8 dage leverer deres smør-landgilde, flæsk, samt hus- og arbejdspenge.

Laurits Jensen i Thisted på Oluf Christensen Bådsgårds vegne i Hanstholm tiltaler Christen Knudsen i Vorringgård for hans formands Søren Christensens skyld til ham, efter fremlagt obligation 1669.

Opsat 14 dage. (17/7). 10. juli.

Læst advarsel fra amtstuen om betaling af familie-, konsumtions- og folkeskat samt om rytterpenge.

(3/7). Mikkel Christensen, foged på Torp, tiltaler Anders Nielsen i Skjelsbjerg for fradragelse af en gård og irettelægger en kontrakt, hvorefter Anders Nielsen har forpligtet sig til at opbygge gården eller betale 50 sldl. Han kræver, at Anders Nielsen opbygger gården og bebor den. Ellers er hans fæste forbrudt. Opsat 8 dage. (17/7).

Gunde Jacobsen Ulf, kgl. delefoged på kongens og amtmandens vegne tiltaler godsejere, præster, forpagtere og bønder, fordi de ikke har indstillet sig med stodheste og -hopper, da amtmanden er afkrævet en fortegnelse over stutier. Han kræver, at de ulydige skal betale bøder.

Opsat 14 dage, om nogen vil erklære noget herimod.

Knud Pedersen Riber tiltaler Christen Andersen Smed i Store Hillerslev angående et skrin, som han skulle beslå og havde fået leveret jern til beslaget, men ikke gjort arbejdet.

Opsat 8 dage. (17/7).

Samme Knud Pedersen tiltaler 2 stævningmænd for ulydighed, fordi de ikke har villet stævne i kongens sager, som uforbigængelig skulle påtales, eftersom de årligt har nydt frihed og afslag derfor i deres skyld og arbejdspenge.

Opsat 14 dage.

820

Justitsprotokol for Hillerslev-Hundborg Herreder - 1688

(26/6). Knud Pedersen Riber på amtmandens vegne forbyder igen alle at huse eller hæle Erik Laustsen af Brund.

17. juli.

(10/7). Mikkell Christensen, foged på Nørtorp, tiltaler Anders Nielsen på Skjelsbjerg efter opsættelse og kræver dom.

Dom: Anders Nielsen bør efter sin forskrivning betale 50 sldl. og derforuden have sit fæste (af den nedrevne gård) forbrudt.

Jens Jensen, skriver på Ørum på sin principals vegne tiltaler Christen Andersen i Thisted, fordi han ulovlig har forladt et bol i Brund, ikke svaret sin skyld og ikke gødet jorden.

Dom: Christen Andersen fradømmes sit fæste og skal betale skatter og restancer.

Jens Jensen, skriver på Ørum stævner to mænd i Thisted og to i Brund, fordi de har gravet tørv på Kanstrup udmarks havreland ved Kjelstrup Hård Eng, og folk, som har synet stedet, som ligger mellem Kjelstrup, Fårtoft og Thisted marker (steder specificeret). Målene på denne udmark angivet. Der fremkaldes vidner, som har set de fremmede grave tørv, læsse dem og køre dem bort. Gravers Christensen, der tjente i Kanstrup, kom til og forlangte pant, og han fik noget tømmer, som blev fremvist for retten. Peder Jensen af Brund, den ene af de tiltalte, vidste ikke, om det var hans tømmer, og sagde, at han ikke var hjemme, da hans folk hentede tørvene. Han havde ikke befalet dem at grave på ulovlige steder.

Tingsvidne.

(10/7). Peder Mortensen i Thisted på Jens Christensen Huas i Skinnerup hans vegne har stævnet Erik Nielsen i Skinnerup for den skade, han havde fået i venstre øje i Jens Vandets hus i Thisted, men begærer, at sagen for dens vigtigheds skyld må blive opsat 14 dage.

Opsat 14 dage. (21/7).

(10/7). Jens Christensen Huas af Skinnerup tiltaler nogle folk for soldaterløn, han har udlagt for dem, og han irettelægger en opsættelse af 12/6, en kvittering fra soldaten, Anders Pedersen (underskriver Andres Peterssen!) af 18/5 1688. Da var han korporal. Desuden fremlagde han en lægdsseddel 1675, hvorefter Anders Pedersen, født i Skinnerup er soldat for Aleksander Grubbes gods.

Dom: De skal betale 14 sk. danske af hver tønne hartkorn.

(28/6 1687). Jørgen Falsted af Lille Gyruup på magister Jens Reenberges vegne i Viborg tiltaler nogle bønder for resterende landgilde efter dom 28/6 1687. (Specificeret).

Dom: De skal betale.

(10/7). Jørgen Falsted tiltaler Christen Eriksen i Store Hillerslev, fordi han har fæstet et stykke jord fra hans gård til Erik Lauridsen i Brund, der skulle bygge

821

Justitsprotokol for Hillerslev-Hundborg Herreder -1688

et hus på jorden, altså til den person, som ved dom er dømt til rømning for sine grove misgerninger. Han kræver, at Christen Eriksen skal have sit fæste forbrudt og nedrive huset, der er bygget.

Opsat 14 dage. (31/7).

(3/7). Laurits Jensen af Thisted på Oluf Christensen Bådsgårds vegne i Hansted tiltaler efter opsættelse Christen Knudsen i Vorringgård for skyld efter en obligation, som hans formand Søren Christensen har udstedt. Christen Knudsen fremlægger herimod en landstingsstævning angående skiftet 24/9 1678 efter Søren Christensen.

Dom: Sagen opsættes, til landsdommerne har kendt, om Christen Knudsen skal betale formandens gæld eller ikke.

(10/7). Laurits Jensen i Thisted på Knud Pedersen Ribers vegne efter opsættelse tiltaler Christen Andersen Smed i Store Hillerslev for det skrin, han ikke har leveret beslået.

Dom: Han skal skaffe skrinet igen samt 10 mk. danske, som han har fået forud i arbejds løn.

24. juli.

Gunde Jacobsen Ulf af Kjelstrup, kgl. delefoged, tiltaler kongens tjenere i herrederne for resterende landgilde og arbejdspenge (specificeret, men nogle af de nævnte er døde).

Dom: De skal betale. (Sagen fortsætter).

Gunde Ulf tilspørger dem af kongens tjenere, der er mødt, om de vedstår, at de skylder så meget, som er nævnet i listen. De svarer ja.

Som Knud Pedersen, amtmandens fuldmægtig, ikke er til stede at gøre ansøgning i den sag om stutteriers indrettelse, er sagen opsat 14 dage.

31. juli.

Laurs Jensen af Thisted på hr. Hans Jacobsen Spjelderups vegne har stævnet Erik Nielsen i Skinnerup, og tiltaler ham for skyldig præstetiende af den gård, han har i fæste, af nogle kaldet Laurs Nielsens gård, nemlig 1 td. byg og 1 tdhavre. Idet der altid før blev svaret 1 ½ td. byg og 1 td. havre årlig, men Erik Nielsen har indeholdt 1/2 td. byg og 1/2 td. havre årlig. Desuden skylder han tiende af et føl, 8 skilling, som han ikke vil betale. Erik Nielsen har sagt, at det kan vente, til der er kommet 10 føl, så kan præsten få det tiende (!!), men præsten mener, at han ikke kan tillade det, da det er muligt, at Gud og øvrigheden ikke lader Erik Nielsen blive så længe i Skinnerup, eller at præsten bliver forflyttet.

Erik Nielsen siger, at præsten må møde med beviser angående korntienden, og at der ikke er gået kvægtiende af hans gård.

Opsat 8 dage. (Sagen fortsætter).

822

Justitsprotokol for Hillerslev-Hundborg Herreder - 1688

Laurs Nielsen på hr. Hans Spjelderups vegne forbyder Erik Nielsen at føre sit korn bort, før han har tiendet. (7/8).

(17/7). Peder Mortensen Ziele af Thisted på Jens Huases vegne i Skinnerup har stævnet Erik Nielsen i Skinnerup til dom for den skade, han har gjort ham på hans øje. Der irettelægges tingsvidner, bl.a. af Thisted byting 7/7 sidst (citeret), og et synsvidne af samme dato (citeret). Og nu begærede Peder Mortensen 2 mænd af retten, som kan spørge Jens Huas, om han kan se med det skadede øje. Det syntes de ikke, han kunne. Erik Nielsen spurgte dem, om de ikke kunne synes, at skaden kunne læges ved en læges hjælp. De sagde, at de ikke kunne syne derom. Peder Mortensen krævede Erik Nielsen dømt efter lovens 6,7,1. og begærede dom.

Erik Nielsen tilbød at betale badskærløn og Jens Huas's fortæring under badskærerens hånd, alle omkostninger for retten og 10 sldl. til Jens Huas, hvis sagen dermed kunne ophæves ganske.

Jens Huas begærer dom.

Kendelse: Da badskærerens beedigede erklæring angående, om Jens Huas kan komme til at se igen, behøves, opsættes sagen i 14 dage, og da har Laurs Jensen i Vang og Jens Huas at møde for at besvare spørgsmål. (14/8).

Christen Jensen af Kåstrup har ladet stævne folk fra Kåstrup til synsvidne angående Vesterled i Kåstrup og en kørevej over hans jord, samt folk, der har synet leddet og vejen. Han viste synsmændene leddet, hvori han som sin part havde sat en egestolpe, som de syntes kunne vare i mange år. De så også en kørevej over hans mark, 112 draf (drag = favn), som gjorde skade.

De indstævnedede svarede, at hvis Christen Jensen ikke ville påtale den vej, så måtte han have lov til at køre over deres mark.

Knud Pedersen Riber har stævnet Niels Pedersen Hestegilder i Redsted sogn på Mors til vidnespåhør angående heste, han har gildet i Hillerslev og Hundborg herreder. (ikke mere).

(17/7). Jørgen Falsted af Lille Gytrup tiltaler Christen Eriksen af Store Hillerslev efter opsættelse, fordi han har fæstet noget af sin gårds jord bort, og kræver dom.

Opsat 14 dage. (14/8).

Anders Jensen, ridefoged på Irup, på Christian Helverschou til Irup hans vegne tiltaler bønder for restancer.

Dom: De skal betale.

Gunde Jacobsen Ulf, kgl. delefoged, fører vidner på at en gård i Torp, som Niels Tomsen iboede og en tredjedel gård ibd., som Niels Tomsen iboede, begge af fru Berte Vinds gods er øde og uden bygning og jorden ubrugt. En gård i Malle af Ålborg hospitals gods, som Sørfen (Sørfen!) Madsen iboede, skylder i td. htk. er også øde uden bygning og jorden ubrugt.

823

Justitsprotokol for Hillerslev-Hundborg Herreder -1688

7. august.

Jens Christensen Kobberø af Thisted på hr. Christen Jensen Kobberøs vegne i Vang besværer sig over, at Vang fælled bruges til andet end beboernes egen fornødenhed, så at der føres lyng, tørv, ravl, rør og andet bort. Han lader derfor alle Vangs sognemænd stævne, deriblandt Peder Schurup, Lauridtz Trab og fremlægger et tingsvidne af 29/8 1642, udstedt af Niels Ibsen, herresfoged, Mads Mikkelsen i Tinggård, Niels Poulsen i Hove og Poul Poulsen ibd. Det indeholder et grandebrev for Vang sogns fælles hede, dateret 7/8 1642.

Dom: Eftersom ingen af de sidststævnedede er mødt, herimod at svare, bør de holde den forpligt, der var indgået.

Knud Pedersen Riber på amtmandens vegne har indstævnet alle proprietærer, præster, forpagtere, og bønder i herrederne angående de befalede stutierrez oprettelse.

Herimod svarer provsterne, at da der her i herrederne ikke er tilstrækkelig sommergræsning, ringe høbjergning og hverken fælled eller uddrift, er det umuligt at holde stutierrez. Fogeden på Todbøl lader svare, at man der har de samme to hopper, som før er synet, og at han holder en uskåren hest, som bønder, der hører til Todbøl gods i Skjoldborg og Kallerup sogne, kan bruge. De er allerede fremstillet.

Mikkel Christensen, foged på Torp, svarer, at man der ikke har høbjergning og ingen fælled, hvor en stodhest kan få føden, og bønderne er fattige og formår ikke at købe nogen hest. Niels Sørensen i Borup havde haft en hest, som folk brugte mod betaling, men den blev kasseret forgangen år.

Niels Christensen, forpagter på Momtoft, siger, at han har ikke råd til at købe så store hopper. Momtoft er kun for en bondegård at regne. Osv., osv.

Dom: Da provsterne og proprietærerne og andre siger, at de ikke har græsning til et stutteri, og da der her i landet ikke findes fælled, og de ikke kan føde hestene på indfoder, da de ikke har mere, end hvad der skal bruges til de heste, der er nødvendige til gårdens drift, er således afsagt, at vedkommende her i herrederne skal møde hos amtmanden inden mikkelsdag, at rigtig anstalt kan gøres, hvem der kan holde dygtige heste og hopper, eller tage amtmandens attest derom.

Laurs Jensen af Thisted på mester Christoffer Balberers vegne (Christoffer Stephani) har stævnet Laurits Jensen i Vang, fordi han har taget Jens Huas i Skinnerup i kur og pleje imod mester Christoffers bestalling. (14/8)..

(31/7). Hr. Hans Jacobsen Spjelderup begærer, at hans sag mod Erik Nielsen må opsættes.

Opsat 14 dage. (21/8). 14. august.

Niels Hansen Skomager af Thisted har stævnet to mænd, som skal vidne om den skade, han fik af Peder Ålborg ved hans hus sidste markedsdag, og en mand, som skal vidne om, hvad der passerede i Jens Svendsens hus samme dag.

Knud Pedersen mødte på Peder Ålborgs vegne og påstod, at der var sluttet

824

Justitsprotokol for Hillerslev-Hundborg Herreder - 1688

forlig i borgmester Enevold Nielsens hus, sådan at Peder Ålborg skulle give Niels Hansen 6 sldl., som Knud Pedersen sagde god for. Tingsvidne.

(31/7). Erik Nielsen af Skinnerup har stævnet Jens Huas ibd. angående den sag, Jens Huas har aflagt mod ham, og fører flere vidner på, at Erik Nielsen Ikke har gjort dem nogen skade (! ! !). Nogle siger, at han vel ikke har gjort dem skade, men hvad han har gjort mod andre, vidner de ikke om. (Sagen fortsætter).

Peder Mortensen Ziele på Jens Huas af Skinnerup hans vegne tiltaler Erik Nielsen, som svarer, at badskæren ikke er til stede, hvorfor han begærer, at sagen må opsættes.

Opsat 14 dage, og da skal Laurits Jensen, badskær, møde og give erklæring. (28/8).

Jep Christensen, foged på Todbøl, stævner folk i Hjardemål, fordi de har brugt hans husbonds ejendom. De indstævnedede mødte og forpligtede sig til, at de herefter ikke ville bruge denne ejendom.

(31/7). Jørgen Falsted af Lille Gyruup begærer dom i sagen mellem hans principaler og Christen Eriksen i Store Hillerslev.

Dom: Da Christen Eriksen har fæstet et stykke jord til Erik Laustsen, forhen boende i Brund, skønt han formedelst sin uskikkelighed er det hele herred til fortræd, skal Christen Eriksen have sit fæste forbrudt, og huset skal være fjernet inden mikkelsdag.

(7/8). Mester Christopher Balbers sag mod Laurits Jensen i Vang opsættes på grund af hans svaghed 4 uger. (Christopher Steffensen Badskær døde 1689).

21. august.

Niels Christensen, forpagter på Momtoft, på hr. Peders vegne i Hjardemål tiltaler Mads Mikkelsen i Vestergård i Østerild, fordi han har ført korn bort af agre af hr. Peders gård i Østerild, hvori han har sået til halvs med hr. Peder, skønt der var udstedt forbud 10/8.

Synsmænd har synet ageren, kornet i laden og ralingen, hvor et stoklav var slået ud, for at Mads Mikkelsen kunne føre sine kister ud, og hullet var tættet med gamle digetørv. Hr. Peder tilbyder Mads Mikkelsen, at han kan høste til fælles med hr. Peder, men forbyder, at han fører kornet andetsteds hen end til hr. Peders gård.

Christoffer Nielsen, byskriver, på begge borgmestres vegne tiltaler Niels Christensen, forpagter på Momtoft, fordi hans folk har slået lyng i Ullerupgårds hede. Desuden var en af hestene for hans lyngvogne en hest, der tilhørte Mathias Kornetz, som vedkendte sig den.

Christopher Nielsen spørger Niels Christensen, hvordan han er kommet til hesten, da det er venteligt, at den med flid er udpraktiseret af Ullerupgårds fold, enten af Niels Christensen eller hans folk.

Niels Christensen svarer, at hvis Christoffer Nielsen mener, at hesten er taget ulovligt, bør det bevises, og der bør søges lovligt. (Sagen fortsætter).

825

Justitsprotokol for Hillerslev-Hundborg Herreder -1688

Niels Christensen, forpagter på Momtoft, har stævnet Mathias Cornetz, rytter angående den overlaster, han har begået mod hans folk, og vidner. Christoffer Nielsen svarer, at der ikke bør føres vidner, før begge borgmestrene er stævnet. , Kendelse: Der kan ikke udstedes noget vidne, før begge borgmestrene er stævnet. (4/9).

Christoffer Nielsen på hr. Hans Jacobsen Spjelderups vegne begærer dom i sagen mellem ham og Erik Nielsen.

Opsat 8 dage. (28/8).

Peder Nielsen, Enevold Kås til Lyngholm hans fuldmægtig har stævnet Niels Christensen Ørgård af Nors angående restance og nedbrydning af et hus, som han har haft i fæste. Vidner siger, at de ved, at der har stået et hus, og at det nu er borte, men hvem der havde gjort det, ved de ikke. Et vidne siger, at hun boede i huset, før Niels Ørgård fæstede det, og da havde hun en ager, som var afskilt fra Niels Ørgårds gård.

28. august.

Christoffer Nielsen, byskriver, på borgmester Enevold Nielsens vegne tiltaler Mads Mikkelsen i Vestergård i Østerild, fordi han har brugt en eng til upligt. Synsmænd siger, at engen er så fordærvet, at den ikke i langsommelig tid kan komme til rette igen. (4/9).

(21/8). Christopher Nielsen på hr. Hans Jacobsens vegne begærer dom i sagen mod Erik Nielsen. Erik Nielsen aflægger ed på, at føllet ikke er hans, men hans søns, og at en kalv, han har angivet, også er hans søns, på hvis vegne Erik Nielsen har angivet dem. Han tilbyder at betale 4 sk. for føllet og 2 sk. for kalven.

Kendelse: Da Erik Nielsen sværger på, at føllet og kalven tilhører hans søn, og denne ikke er stævnet, skal der stævnes på ny, før der kan afsiges dom. (30/10). Maren Nielsdatter af Hinding har stævnet Jens Christensen og Christen Pedersen i Hindinggård angående en ager, som Jens Christensen skal have lovet hende til brugelighed hendes livstid til et hus, hun ibor. Nogle mænd attesterer, at de var til stede, da der blev sluttet kontrakt mellem Jens Christensen i Hindinggård og den sal. mands Christen Jensen, som boede og døde i Hindinggård, hans hustru Maren Nielsdatter, da hun oplod den halve Hindinggård. Da blev de enige om, at han skulle bygge hende et hus, og hun skulle have en ager, som ligger i Langerdal, som er en halv tønde bygsød. Hun har haft huset og jorden på otte eller ni års tid, men i foråret nu har Jens Christensen taget ageren fra hende og har sået der, og vil ikke lade hende beholde den.

Gunde Jacobsen Ulf på Christen Jensens vegne i Abildhave har stævnet Jens Jensen i Østerild, og Christen Mikkelsen Damsgård, fordi de har ført noget lyng bort fra Abildhaves ejendom imod forbud.

Mikkel Christensen, foged på Nørtoorp spurgte forbudsmændene, om lyngen ikke

826

Justitsprotokol for Hillerslev-Hundborg Herreder - 1688

var slået uden for et kast og nogle sten, som stod mellem Østerild fælled og Abildhaves ejendom. De svarer, at de var omtrent 4 favne fra et gammelt kast og en sten, men de ved ikke, om det var skelsten.

Gunde Ulf spurgte Christen Mikkelsen Damsgård, om han ikke selv eller ved hans folk havde hentet det lyng i Abildhaves ejendom. Han svarede, at de skulle bevise, at han havde slået lyng eller bortført det. (26/9).

Niels Christensen i Tømmerby vedstod, at hans kones fader, Lille Poul Enevoldsen i Agerholm, havde givet ham al den arv, hans kone Anne Poulsdatter kunne tilkomme efter hendes moder Gertrud Sørensdatter, og giver afkald.

(14/8). Christopher Nielsen af Thisted på Jens Christensen Huas hans vegne i Skinnerup og efter foregående opsættelse fremlagde dokumenter, bl.a. en attest fra Laurs Jensen Badskær af Vang, som var til stede.

Christopher Nielsen spurgte ham, om Jens Huas var blind på det øje. Han svarede: »Der står manden Jens Huas. Han kan selv svare«. Han blev spurgt, om han ikke kunne skaffe Jens Huas hans syn igen, men svarede Nej. Jens Huas siger, at han intet kan se med øjet.

Erik Nielsen spurgte badskæren, om Jens Huas ikke undertiden forlod hans hus, og om hans hoved da ikke var opsvulmet, og om badskæren ikke kunne have læget hovedet, hvis han var blevet kontinuerlig hos ham. Badskæren sagde, at Jens Huas undertiden rejste ud, og at hans hoved var opsvulmet, men han kunne ikke læge ham, selv om han var blevet hos ham til stadighed. Erik Nielsen har villet akkordere med badskæren om betalingen, men badskæren svarede, at han ikke akkorderede, før en skade er lægt. Erik Nielsen spørger Jens Huas, om han da vil være så hård ved sin egen svoger. Jens Huas siger, at da han har Erik Nielsens søster til ægte, vil han for naboskabs og venskabs skyld lade sagen falde, hvis Erik Nielsen vil betale ham 18 sldl. samt alle omkostninger, og derhos give ham forpligt, således, at han herefter kunne være forsikret for videre aktioner fra Erik Nielsens side.

Endvidere, at Erik Nielsen vil holde ham fri for prætentioner, som kongen eller husbonden eller andre kunne have til ham. Erik Nielsen svarer, at han ikke nu kan betale, og at Jens Huas vel ikke vil holde ham for at være så utro, at han vil forlange kaution. Erik Nielsens søn, Niels Eriksen tilbyder at give Jens Huas en sort fole for hans skade, men den omtalte forpligtelse vil han aldrig give, da det ikke bør forlanges af en ærlig, uberygtet mand (! ! !). Christopher Nielsen svarer på Jens Huasses vegne, at den ulykke kan han ikke tage snak for! Og begærer dom. Erik Nielsen siger, at han nok vil betale i flere terminer, og give en vis begrænset forpligt, hvis Jens Huas vil give ham samme forpligt for sit vedkommende. Christoffer Nielsen svarer, at Erik Nielsens tilbud synes mere at være til ophold og forvildelse for retten end til noget forlig. Endelig svarede Erik Nielsen, at da han ingen medlidenhed kunne finde, fik han at lide, hvad Gud og rettens middel ville tilkende ham (! ! !). Christopher Nielsen begærer dom.

Dom: Erik Nielsen har efter vidneudsagnene stukket en kæg i øjet på Jens Huas, så han har mistet sit syn, hvad han heller ikke benægter, men indfører adskillige forevendinger, der dog ikke er af den kraft, at de kan svække

827

Justitsprotokol for Hillerslev-Hundborg Herreder -1688

vidnesbyrdene, og han ikke fremlægger noget gyldigt, hvorved han kan befries for den gjorte skade, og da intet forlig er muligt efter mange

gjorte forslag, da understår jeg mig ikke at frikende Erik Nielsen, men efter loven 6,7,1 for sådanne gerninger dømmer ham til Bremerholm. (25/9).

4. september.

(28/8). Christoffer Nielsen på borgmester Enevold Nielsens vegne tiltaler Mads Mikkelsen af Vestergård i Østerild for at have brugt en eng til upligt, hvorfor hans fæste kræves forbrudt.

Opsats 14 dage, da hans fæstebrev bør ses. (18/9).

(21/8). Christoffer Nielsen på borgmestrene Enevold Nielsens og Christian Lelius's vegne tiltaler Niels Christensen, forpagter på Momtoft for ulovlig lyngslet og for en hest, han skal have taget på Ullerupgårds mark.

Niels Christensen begærer opsættelse, da han vil føre flere vidner, som allerede er stævnet.

Opsat 4 uger. (Sagen fortsætter).

Niels Christensen, forpagter på Momtoft, har ladet stævne begge borgmestere i Thisted angående overlast, der er tilføjet hans folk af Mathias Cornetz og Jens Pedersen Bach, ryttere ved von Kahlens kompagni. De havde truffet Niels Christensens folk i færd med at slå lyng, og de sagde, at det var på Ullerupgårds hede, og tvang en mand til at vende om og køre til Ullerupgård. Folkene siger, at de ikke vidste, hvor langt Momtoft hede strækker sig. (18/9).

11. september.

Læst forordning om den ny alterbogs brug.

Hr. Niels Poulsen, sognepræst til Vejrum, har ladet stævne Jørgen Kås til Faddersbøl efter en obligation, udstedt af denne til Mikkal Pedersen Alstrup, borger i Holstebro (tidligere i Thisted) 8/2 1671, transporteret af Mikkal Alstrup til hr. Niels Poulsen 21/3 1673 og opsagt af denne. 12/12 1687. Der er pantsat gods.

Jørgen Kås erklærer, at hr. Niels Poulsen gerne må træde til sit pant uden rettergang og proces, og han formener derfor efter loven at være fri for bekostning og lovmål.

Dom: Jørgen Kås skal betale det skyldige og omkostningerne.

Jens Madsen af Skinnerup har ladet stævne Niels Mikkelsen i Skinnerup efter en obligation. Niels Mikkelsen mødte og betalte, hvorfor sagen er ophævet. Laurs Jensen af Thisted på de deputerede herrers vegne angående mål og vægt har ladet stævne, bønder og andre til dom angående mål og vægt. (Ulæseligt). 18. september.

Læst en forordning (ulæseligt).

Justitsprotokol for Hillerslev-Hundborg Herreder - 1688

(4/9). Christoffer Nielsen på borgmester Enevold Nielsens vegne kræver dom over Mads Mikkelsen i Vestergård i Østerild efter opsættelse.

Mads Mikkelsen møder med sit fæstebrev, hvorefter Enevold Nielsen Bjerregård, boende i Thisted, steder og fæster til Mads Mikkelsen, nu boende i Østerild sogn, en bondegård, Vestergård i Østerild, som Søren Jensen før beboede, dateret Kølbygård 28/3 1688.

Dom: Hans fæste bør være forbrudt.

(4/9). Christoffer Nielsen på borgmester Lelii vegne har stævnet Jesper Sørensen i Brogård i Kjelstrup og andre til at afhjemle deres syn over Ullerupgårds hede og vidner, der vidner om Niels Christensens folks slåning og bortkørsel af lyng.

Peder Frandsen af Hinding og Jens Jensen af Nors lod læse en skifteforretning, foretaget i sal. Niels Nielsens bo ved Tveds kirke i overværelse af Jep Christensen Ræf, fuldmægtig på Todbøl, Peder Frandsen som er sal. Niels Nielsens farbroder, som formynder for sal. Niels Nielsens søn, Niels Nielsen, og Jens Jensen i Nors, som er sal. Niels Nielsens halvbroder og formynder for hans datter, Anne Nielsdatter, og Morten Christensen, som har fæstet stedet og vil ægte Niels Nielsens enke, Ellen Andersdatter. Boets middel er lidt under gælden. Morten Christensen antager boets midler og lover at give hvert af børnene 5 sldl.

25. september.

Knud Pedersen på amtmandens vegne har stævnet Søren Tomsen, tjenende Niels Poulsen i Skinnerup, og Maren Laursdatter ibm. for lejermålsbøder. Opsat 14 dage, da præstens attest, om de har udstået kirkens disciplin, behøves. (9/10).

Knud Pedersen har stævnet Niels Poulsen i Skinnerup til forbud mod udbetaling af Søren Tomsens løn.

(28/8). Jens Christensen Huas af Skinnerup begærer bistand af amtmanden og amtsforvalteren til at få udført den dom, hvorved Erik Nielsen af Skinnerup er dømt til Bremerholm. Fuldmægtigene svarer, at i provinsen er det proprietærene, der først bør anmodes om at sørge for dommens fuldbyrdelse, men hvis han ikke er af de midler, at han kan, vil de være rede til at gå ham til hånde med al hjælp, dog uden Hans Maj.s skade og pengespilde. Jens Huas begærer også, at herredsfogeden vil assistere ham. Han svarer, at han er dommer, ikke ombudsmand, at tage nogen fange fat, såsom amtmanden og amtsforvalteren er selv til stede, men han tilbyder sin hjælp med jern og andet. (23/10).

(28/8). Mikkell Christensen, foged, har stævnet Christen Jensen i Abildhave til syns og vidnes påhør angående Østerild Sønderbys fællede, og synsmænd, der har gransket skellet. (Synet indført).

Kendelse: Da granskningsmændene kun har gransket efter Mikkell Christen

Justitsprotokol for Hillerslev-Hundborg Herreder -1688

sens forevisning og ikke efter modpartens i modstrid med herredsfogedens seddel, skal der granskes igen. (9/10).

Christen Villadsen af Skjoldborg, delefoged til Ørum, har stævnet (Søren Pedersen i Tvorup kær) ifølge tingsvidne af Hundborg herreds ting 19/3 1688. (Kopl af en side mangler).

Søren Pedersen er undvejet fra sin gård på Ørum stavn uden opsigelse.
Dom: Han bør anses efter loven 3,13, (7 ?).

Peder Tomsen på amtsforvalterens vegne har ladet stævne Hans Axel Pors til Momtoft, da de gårde, der var udlagt til kronen for skatterestance, allerede er pantsat eller overtaget af andre, hvorfor han nu kræver udlæg i Momtoft hovedgård, da Hans Axel Pors skal være i slet tilstand.

Dom: Momtoft hovedgård skal tilfalde kronen.

Peder Tomsen på amtsforvalterens vegne har stævnet nogle bønder med deres husbønder for skatterestancer. Godsets ejere har ikke villet søge restancerne ved dom.

Dom: Proprietærene skal betale inden 15 dage, ellers er gårdene hjemfalden til kongen.

De indstævnedes, som af ulydighed ikke er mødt for at gøre deres ed for politimesterne angående gammel mål og vægt, er indstævnet, men sagen igen opsat 14 dage.

2. oktober.

Christoffer Nielsen på borgmestrenes vegne af Thisted tiltaler efter opsættelse 4/9 Niels Christensen på Momtoft for ulovlig lyngslet på Ullerupgårds jorder. Begge parter irettelægger tingsvidner.

Opsat 8 dage. (9/10).

Anders Nielsen i Torsted har stævnet Johanne Pedersdatter, sal. Niels Andersens i Baungård og Søren Nielsen i Bakgård i Skinnerup angående kornskade. Synsmænd har været på Anders Nielsens Lerpøtagre. En rad havre var opædt og andet skadet, ialt for 1 ½ td. havre. Anders Nielsen skyldte de indstævnedes Kretter for skaden. Han havde taget dem i hus, 3 ungnød og 25 får. 9. oktober.

Amtsforvalteren lader advare om kvartalsskattens betaling.

(25/9). Mikkell Christensen, foged, på hans tjeneres vegne i Østerild har ladet stævne Christen Jensen i Abildhave til syn angående Østerild Sønderbys fællede, og synsmænd, der syner skel. (Specificeret).

palle Rantzaus fuldmægtig protesterer og siger, at alle proprietærer bør gives kald og varsel, når en sag angår ejendom.

Justitsprotokol for Hillerslev-Hundborg Herreder - 1688

(2/10). Christoffer Nielsen på borgmestrenes vegne tiltaler Niels Christensen på Momtoft for hans folks lyngslet m.v.

Dom: Da Niels Christensen har ikke selv været på åstedet og ikke befalet sine folk at slå lyng der, hvorfor han ikke kan dømmes efter loven 3,19,1, men den beslaglagte vogn og hestene skal igen udleveres ham, hvis han ikke allerede har fået dem. Hans tjenestefolk skal betale skaden og omkostningerne.

(25/9). Knud Pedersen Riber på amtmandens vegne tiltaler igen Maren Laursdatter af Skinnerup og Søren Tomsen ibd. for lejermålsbøder og irettelægger præstens attest for, at hun har stået skrifte og udlægt Søren Tomsen.

Dom: De skal betale.

Sagen mod de ulydige, der ikke er mødt for politimesteren angående gammel mål og vægt, igen opsat 14 dage.

16. oktober.

Læst forordning om korn- og proviantskatter.

Læst missive til amtmanden om, at han skal købe salt, kød, flæsk og smør til flåden.

Jens Christensen, amtsforvalterens fuldmægtig, tiltaler Erik Nielsen i Skinnerup for 10 sldl., som han havde lånt til en Københavnsrejse 30/7 1684 med rente til 30/7 1688. Erik Nielsen begærede, at sagen måtte opsættes, da han ikke vidste, om forordningen var så rigtig, som den burde være.

Opsat 8 dage. (23/10).

Niels Christensen af Kortegård, delefoged til Ørum Slot, har stævnet Laurs Mikkelsens arvinger i Hunstrup til synsvidne angående hans gårds brøstfældighed, og har ladet gården syne.

Niels Pedersen af Søgård (Nors??) har ladet stævne skyldnere. (Må være opsat 8 dage). (23/10).

23. oktober.

(16/10). Jens Christensen på amtsforvalterens og Peder Tomsens vegne har efter opsættelse stævnet Erik Nielsen for lånte penge. Erik Nielsen betalte straks 1 rdl., som han skyldte Peder Tomsen, men tilbød at aflægge ed på, at han aldrig havde modtaget penge af amtsforvalteren. Han blev spurgt, om han kunne nægte, at han havde fået penge af amtsforvalteren eller hans fuldmægtig eller folk. Erik Nielsen vil stadig aflægge ed. Dommeren tør ikke lade ham sværge, da han kort før havde indrømmet, at han havde modtaget pengene. Erik Nielsen mener, at dem fik han som vederlag for sin tjeneste som kgl. delefoged (!!).

Opsat 14 dage, så amtsforvalterens daværende fuldmægtig, Christen Poulsens erklæring bør indhentes. (Sagen fortsætter).

831

Justitsprotokol for Hillerslev-Hundborg Herreder -1688

Knud Pedersen Riber på amtmandens vegne protesterer imod, at Erik Nielsen vil bruge et dokument, udstedt af amtmanden, i sagen mellem amtsforvalteren og ham, og kræver, at Erik Nielsen skal udlevere alle de dokumenter, han lod forhverve, da han var delefoged til amtmanden, eftersom han af Landsdommerne blev fradømt sin delefogedbestilling. (6/11).

Christen Poulsen i Sperring får afkald fra hans steddatter Ingeborg Poulsdatters mand Steffen Laursen i Sperring for arv, som kunne tilfalde hende efter hendes sal. fader Poul Christensen og efter hendes moder, Christen Poulsens hustru Dorte Nielsdatter, når hun er død.

(16/10). Niels Pedersen af Søgård tiltaler skyldnere. Dom: De skal betale.

Laurs Jensen af Thisted på de deputerede herrers vegne over mål og vægt tiltaler folk, der ikke er mødt efter advarsel for at aflægge ed om mål og vægt og kræver dem idømt bøder, som bruger handel og købmandsskab, og kræver, at de skal møde for herredsfogeden i hans hus eller på tinget og gøre deres ed.

Dom: Da skal betale mulkt og møde ined deres gamle mål og vægt.

Jens Lauritsen i Thisted udsteder dette vidne, og Henrik Christensen i Bjerre skriver efter befaling.

(28/8). Erik Nielsen af Skinnerup har med landstingsstævning ladet stævne vidner og herredsfogeden, skriveren og Christoffer Nielsen, til vidnes påhør. Vidnerne vidner om, hvad der skete i Jens Vandets hus i Thisted, da Jens Huas fik skade i sit øje. (Sagen altså indbragt for Landstinget). Han kræver desuden, at tinghørerne vidner, men da der ikke er udnævnt andre, og der heller ikke kan bekommes så mange for retten, beror sagen, til andre tinghørere kan blive beordret.

30. oktober.

Læst plakat om konsumtion på alle slags salt, rom? og tobak.

(28/8). Peder Christensen Årup af Thisted på hr. Hans Jacobsen Spjelderups vegne tiltaler Niels Eriksen i Skinnerup for skyldig kvægtiende og irettelægger attester fra kirkeværgen i Thisted, Simon Nielsen Kirkeprior, Sjørring degn Niels Simonsen og Frantz Clausen (Tyholm) om, at det i disse sogne har været brugeligt at give 8 sk. af et føl og 4 sk. for en kalv og 2 sk. for en gris og for et lam. Niels Eriksen ikke mødt.

Opsat 8 dage. (6/11). 6. november.

(23/10). Peder Tomsen på amtsforvalter Jens Hansens vegne tiltaler Erik Nielsen i Skinnerup for 10 sldl., som han har lånt. Han irettelægger en attest fra Christen Poulsen af Tanderup, amtsforvalterens tidligere fuldmægtig om, at

832

Justitsprotokol for Hillerslev-Hundborg Herreder -1688

han havde lånt Erik Nielsen 12 sldl. af sine egne penge. De blev betalt tilbage, men han erindrer også, at han var bud til amtsforvalteren for Erik Nielsen om lån af 10 sldl., som han også fik.

Erik Nielsen påstår, at de 10 sldl. skulle være betaling for hans umage, dengang han var delefoged. Han vil bevise med nogle fuldmagter og tingsvidner (som refereres), at han har ført offentlige sager for amtsforvalteren og beråber sig på, at han endnu har mange dokumenter at fremlægge, og siger, at Christen Poulsens attest ikke er beediget, og der foreligger ikke nogen beskyldning under amtsforvalterens egen hånd.

Opsat 8 dage, at imidlertid kan fremlægges, hvad der eragtes fornødent. (13/11).

Laurs Jensen af Thisted på borgmester Enevold Bjerregårds vegne tiltaler nogle af Kølbygårds bønder for restancer.

Opsat 8 dage.

Laurs Jensen i Thisted på Laurs Nielsens vegne i Thisted tiltaler folk for skyld efter regnskabsbog.

Dom: De skal betale.

Læst landstingsstævning 17/10 1688, at der skal holde skifte og deling efter sal. Jacob (Nielsen) Sperring student i Sjørring præstegård. (Død i Nørhå (kirkebogen)).

(30/10). Laurs Jensen af Thisted på hr. Hans Jacobsen Spjelderups vegne tiltaler efter opsættelse Niels Eriksen i Skinnerup for resterende kvægtiende. Niels Eriksen begærer opsættelse, da han vil gøre bevisligt, hvad der betales i kvægtiende i herredet.

Opsat 4 uger. (4/12).

Christen Nielsen Torsted af Thisted på Jens Christensen Skyums vegne tiltaler folk for skyld efter regnskabsbog.

Dom: De skal betale. 13. november.

Laurits Koch på Vesløsgård tiltaler Christen Gregersen i Store Oddersbøl, fordi landgilden ikke er betalt i rette tid, og kræver, at hans fæste skal være forbrudt. Christen Gregersen lader irettelægge et

skriftligt indlæg, hvori han siger, at han var bortrejst, da der blev stævnet, og hans kone fik ikke kopi af stævningen. Han begærer opsættelse.

Opsat 8 dage, og da skal Christen Gregersen medbringe sit fæstebrev. (20/11). (6/11). Peder Tomsen, amtsforvalterens fuldmægtig, tiltaler efter opsættelse Erik Nielsen af Skinnerup for lånte penge til hans Københavns-rejse. Når Erik Nielsen foregiver at pengene var vederlag for hans delefogedbestilling, så er sandheden, at amtsforvalteren og ikke Christen Poulsen, betalte ham pengene, som Christen Poulsens attest udviser. Erik Nielsen kan ikke bevise, at

833

Justitsprotokol for Hillerslev-Hundborg Herreder - 1688

amtsforvalteren har lovet ham noget for hans delefogedbestilling, langt mindre antaget ham dertil, men derimod har han været fri for arbejdspenge af den gård, han har i fæste af kongen, både mens han var delefoged og siden. Hans udflugter skal kun tjene til at forlænge sagen og bringe amtsforvalteren større udgifter. Han har aldeles intet at kræve af amtsforvalteren, hvad han heller ikke kan benægte, om han var af nogen samvittighed, som desværre påtvivles, idet han på den måde så falsk og bedragelig vil betale amtsforvalteren for hans gode vilje og rede penge.

Erik Nielsen fremlægger flere af sine tingsvidner.

Dom: Amtsforvalteren har lånt Erik Nielsen 10 sldl., hvad der også bevises med Christen Poulsens attest. Erik Nielsen fremlægger mange memorialer, instrukser og tingsvidner, hvormed han vil bevise, at han har været antaget til kgl. delefoged og har haft stor besværing og udgift og mener, at pengene er leveret ham som vederlag, men da der blandt alle de dokumenter, han irettelægger ikke er et, der kan bevisliggøre, at amtsforvalteren har antaget ham som kgl. delefoged, meget mindre viser, at han har lovet ham noget. Da er således for retten afsagt, at Erik Nielsen skal betale amtsforvalteren de 10 sldl. med renter og omkostninger inden 15 dage. Og hvis han mener at have noget krav på amtsforvalteren for sin delefogedsbestilling, må han søge sig det efter lovlig medfart.

Peder Mortensen Ziele på borgmester Enevold Bjerregårds vegne tiltaler nogle af Kølbygårds tjenerne for resterende landgilde og lånekorn.

Dom: De skal betale. 20. november.

(13/11). Laurits Koch på Vesløsgård tiltaler Christen Gregersen på Oddersbøl for resterende landgilde. Christen Gregersens fader Gregers Andersen mener, at Laurits Koch næppe er berettiget til Oddersbøl og begærer opsættelse.

Dom: Christen Gregersen har forbrudt sit fæste. (Sagen fortsætter).

Lauritz Koch har ladet syne Oddersbøls brystfældighed. Der var ikke meget i vejen.

Christen Andersen af Thisted tiltaler folk for skyld efter regnskabsbog.
Dom: De skal betale.

Christen Andersen på Anders Knudsens vegne i Thisted tiltaler folk for skyld efter regnskabsbog.

Dom: De skal betale.

Christen Andersen på Laurits Nielsens vegne af Thisted tiltaler folk for skyld efter regnskabsbog.

Dom: De skal betale.

Tomas Nielsen Ulgård besværer sig over, at han nu i fem år har forsørget sin (halv)søster Kirsten Pedersdatter med stor frygt, da hun er forvirret i hovedet

834

Justitsprotokol for Hillerslev-Hundborg Herreder - 1688

og han har derfor ladet stævne hendes broder Anders Nielsen Ulgård i 'forsted, hendes farbrødre Niels Pedersen og Laurits Pedersen i Tingstrup og hendes svoger Niels Scharissen ibm. (gift med Maren Pedersdatter) og mener, at de bør antage sig hende eller betale ham noget.

Opsat 14 dage. (4/12). 27. november.

Knud Pedersen Riber på amtmandens vegne advarer proprietærer, forpagtere o.l. om, at de skal angive deres staldstude.

Peder Pedersen i Hundborg på Laurits Lauritsens vegne af Hvalstrup (i Hundborg) lader læse en obligation til Laurits Lauritsen fra Jørgen Kås til Faddersbøl på 25 sldl., som skal betales til snapsting 11/3 1689. Til forsikring skal han have, bruge og beholde et hus, som Poul Grønkjær ibor, som skylder 1 pd. smør, 1 daler penge til brugelighed, indtil de 25 daler er betalt. Så skal huset igen hjemfalde til mig eller min datter Sophia Kås, dateret Faddersbøl 3/4 1688. Jens Nielsen Mullj af Thisted tiltaler Peder Jensen Skjelsgård, tilholdende i Skjelsgård, for hvad han er ham skyldig efter afregning for gods, han havde med sig på sidste rejse til Norge.

Dom: Han skal betale med 3 ½ % rente. (Sagen fortsætter).

Oluf Pedersen Langgård tiltaler Peder Jensen Skjelsgård for, hvad han efter afregning blev ham skyldig for gods, han havde med på sidste rejse til Norge at forhandle der samt for forstrakte penge.

Dom: Han skal betale.

Oluf Pedersen Langgård på borgmester Enevold Nielsens vegne forbyder alle at borge eller kreditere Niels Torsen i Kløv. Der er gjort udlæg i gårdens besætning og avl, men det forbliver i gården til gårdens drift.

4. december.

(6/11). Laurs Jensen af Thisted på hr. Hans Jacobsen Spjelderups vegne tiltaler Niels Eriksen i Skinnerup efter opsættelse for kvægtiende og irettelægger attester fra 4 provster (i Hundborg, Hassing, Refs og Vester Hanherred) om, at det altid har været brugeligt at betale 8 sk. for et føl 4 sk. for en kalv. (Provsten i Hassing herred underskriver Ludvig Jørgensen Dading).

Herimod irettelægger Niels Eriksen attester fra enkelte bønder i Hillerslev herred om, at de kun har svaret 4 sk. af et føl, 2 sk. af en kalv.

Dom: Niels Eriksen skal betale efter kravet.

Knud Pedersen Riber på borgmester Christian Mortensen Lelius hans vegne irettelægger en landstingslysning til Søren Rasmussen Berich, som før har boet på Vestergård i Østerild fra sal. Anders Nielsen i Hjørdemål hans arvinger for gæld efter obligation 1676 15/11 på 20 sldl. Søren Rasmussen var tidligere foged på Kølbygård. Hans opholdssted kendes ikke.

Dom: Han skal betale.

835

Justitsprotokol for Hillerslev-Hundborg Herreder -1688

(20/11). Tomas Nielsen Ulgård begærer igen, at hans halvsøster Kirsten Pedersdatters andre slægtninge tager del i hendes underhold. Hendes svoger Niels Skarissen i Tingstrup siger, at han har haft hende i to år. Anders Nielsen Ulgård i Torsted siger, at han ikke vil have med sagen at bestille.

Opsat 14 dage, om slægtningene imidlertid kan enes. 11. december.

Niels Tomsen af Thisted på Tomas Graversens vegne irettelægger et skøde fra Poul Christensen til ham på en gård i Skjoldborg, som han bebor og har købt af Niels Jensen i Sundby, dateret 10/12 1688.

(Ved skiftet efter Tomas Graversen 1712 skyldte han endnu købesummen til Poul Christensen, hvorfor gården igen blev udlagt til ham!).

Skøde fra Mattis Jensen i Varde (Waarde) til Tomas Graversen på en tiendedel af en gård i Silstrup, som Poul Pedersen påbor, og som han har arvet efter sin morbroder, Jacob Nielsen Sperring.

Niels Tomsen af Thisted på hr. Hans Jacobsen Spjelderups vegne tiltaler to mænd for lånte penge og korn.

Dom: De skal betale.

Christen Christensen af Torsted har ladet stævne Bennid Mikkelsdatter af Torsted for resterende løn for 1/2 år.

Dom: Hun skal betale. 18. december.

Niels Andersen af Ørum på Peder Pedersen Brønsdorff på Kongstedlund hans vegne stævnedes Jens Christensen Ørum for, hvad han skylder ham efter afregning for gods, han havde med sig til Norge m.m.

Vidner siger, at Jens Christensen var i Peder Bendixens hus i Vester Vandet sammen med Peder Pedersen og da lovede at betale.

Peder Bendixen af V. Vandet tiltaler Torsted sognefolk efter den kontrakt om kongetienden af sognet, som de har oprettet med ham, og irettelægger sit fæstebrev af 10/1 1684 på Torsted sogns kongetiende, som Niels Ibsen i fæste havde og fradøde.

Dom: De skal holde deres kontrakt og betale åbod efter det nye måls udregning. Peder Jensen i Brund, kirkeværge på egne og Peder Gregersen i Hillerslev hans vegne tiltaler folk for resterende afgifter til kirken. Christen Eriksen af Hillerslev siger, at han kun plejer at betale 18 skp.

Dom: Det tiltalte skal betale uden Christen Eriksen, som skal føre bevis for sin påstand.

836

Justitsprotokol for Hillerslev-Hundborg Herreder - 1688

Mikkel Christensen, foged på Nørtoorp, tiltaler Niels Sørensen i Borup for resterende landgilde, for papir til skiftebrev efter hans hustru, for Lisbeth Olufsdatters lejemålsbøder, som han har sagt god for m.m.

Dom: Han skal betale.

Laurs Jensen af Thisted på mag. Anders Nielsen Heeboes vegne tiltaler folk på Hanstholm for skyldig kongetiende til ham og licentiat Jacob Giedsted.

Dom: De skal betale.

Willum Christensen (Hjortsvang) på hr. Poul Jensen Snedsted i Sjørring hans vegne tiltaler Peder Clemesen i Torsted annekspræstegård og Niels Christensen på Veje i Sperring for resterende afgifter og lånt korn.

Dom: De skal betale.

Her ender tilførslerne for 1688.

837